

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

31a Etapa : L'HOSPITALET DE L'INFANT – COLL DE BALAGUER – CALAFAT
SANT JORDI D'ALFAMA – L'AMETLLA DE MAR

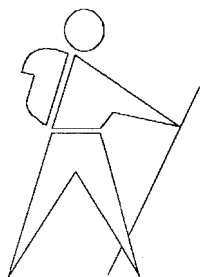
17 de desembre de 2006

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7:00	h
L'Hospitalet de l'Infant . Inici de l'excursió.	8:30	h
Punta de les Rojales. Reagrupament i esmorzar.	9:45	h
	10:15	h
Carretera N-340. Reagrupament per pujar als autocars.	10:30	h
Platja de l'Almadrava. Continuació de l'excursió	10:55	h
Castell de Sant Jordi d'Alfama. Reagrupament.	12:15	h
	12:25	h
Cala Torrent del Pi. Reagrupament.	13:15	h
	13:25	h
L'Ametlla de Mar. Final d'etapa. Dinar.	14:30	h
Sortida cap a Vilanova i la Geltrú.	17:00	h
Vilanova i la Geltrú.	18:45	h

Notes.-

- ** Esmorzarem a la punta de les Rojales; s'ha portar l'esmorzar. Dinarem en arribar a l'Ametlla de Mar.
- ** El tram entre els punts quilomètrics 5,65 (N-340) i 12,00 (Barranc de Cap de Terme) (Platja de l'Almadrava) està neutralitzat; el farem amb autocar.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **vigileu que hi sigui tothom.**
- ** Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, **no correu ni aneu massa LENTS !!**
- ** **Atenció:** La Secció de Senders disposa d'un telèfon mòbil (680102567). Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge **utilitzeu només** aquest telèfon. (Els dissabtes de 14h a 16h i el diumenge a partir de mitja hora abans de l'hora prevista per a la sortida).

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

SENDER DEL MEDITERRANI GR-92

31a Etapa : L'HOSPITALET DE L'INFANT – COLL DE BALAGUER – CALAFAT
SANT JORDI D'ALFAMA – L'AMETLLA DE MAR

17 de desembre de 2006

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Aquesta etapa, juntament amb la següent, constitueixen un dels trams més interessants del GR-92. Es descobreix un tipus de costa amb una personalitat pròpia, que no és possible trobar en altres llocs del GR. Sortint de l'Hospitalet de l'Infant, aviat es guanya alçada, amb un espectacular itinerari per la muntanya que tanca la platja del Torn. Després d'un tram interior, el GR-92 ateny la costa, que ja no deixarà fins arribar al Delta de l'Ebre. Això permet descobrir aquest atractiu tram de costa, amb un seguit de cales i de penya-segats que constituïran un inesperat regal per a molts.

Horari Parcial	Horari Total	Distància (km)
0:00	0:00	0,000

L'Hospitalet de l'Infant (3 m).- El GR-92 va pel passeig marítim cap al sud-oest per la plaça de la Marina i la plaça del Coll de Balaguer.

0:15	0:15	1,100
------	------	-------

Final del poble.- Hi ha una plaça rodona. El GR la creua i continua ran de platja pel magnífic passeig-jardí de l'Arenal. Més endavant es deixa a la dreta un camp de futbol i se segueix pel camí vora de la platja.

0:30	0:45	3,100
------	------	-------

Barranc de Cala d'Oques (3 m).- El sender s'enfila pel costat dels antics nius de metralladores cap al sud-oest tot deixant la platja del Torn a l'esquerra. En arribar a la tanca del càmping El Temple del Sol es gira a l'oest i es deixa el càmping a l'esquerra; es va per l'antiga N-340 fins passar per un pont la via del tren.

0:07	0:52	3,600
------	------	-------

Bifurcació.- Es deixa la carretera i es va a l'esquerra per una pista. Als 50 metres es deixa l'ampla pista i es va a la dreta pujant a l'oest per un camí.

0:04	0:56	3,800
------	------	-------

Antic emplaçament d'artilleria de costa (50 m).- Es va a l'oest per un corriol.

0:07 1:03 4,200

Bifurcació.- S'ajunta un camí per la dreta, el sender va a l'esquerra tot pujant per un llom. Cal posar atenció si es va en sentit contrari. La vista és cada cop més espectacular.

0:13 1:16 4,800

Punta de les Rojales (169 m).- El GR va planejant cap al sud-oest fins a un collet on comença a davallar a la dreta per una pista amb força pendent.

0:10 1:26 5,200

Bifurcació.- Pista asfaltada de la platja de Torn, es va a la dreta tot baixant.

0:06 1:32 5,650

Carretera N-340 (86 m).- Es travessa just davant mateix i es va al sud-oest per l'antic traçat de l'esmentada carretera.

El tram entre aquest punt i el punt quilomètric 12,00 (Barranc de Cap de Terme) està neutralitzat. Per raons d'accessibilitat l'autocar no ens pot deixar al mateix barranc i ho farà a l'extrem nord de la platja de l'Almadrava, a menys de cinc minuts de l'enllaç amb el GR-92.

0:03 1:35 5,900

Autopista.- Es travessa per un pont. Passats 250 metres es deixa un parc de distribució elèctrica i l'entrada a una pedrera a mà dreta.

0:15 1:50 6,900

Coll de Balaguer (123 m).- Bifurcació; es deixen a l'esquerra l'entrada d'una gravera abandonada i una antiga bateria de costa. El GR-92 va a la dreta tot davallant per les restes de la històrica carretera. Es curiós pensar que, no fa gaires anys, tot el tràfic que circulava entre Catalunya i València passava per aquests revolts tan estrets i tancats.

0:13 2:03 7,800

Fons d'un barranc (44 m).- Al costat de l'autopista; es puja per l'altre vessant.

0:07 2:10 8,200

Bifurcació.- Pista als antics dipòsits d'aigua de les centrals nuclears, es va cap a l'esquerra (la central Vandellòs II està a l'altra banda de l'autopista).

0:03 2:13 8,400

Barranc de Llèria (40 m).- Es creua i es va paral·lel a l'autopista.

0:15 2:28 9,400

Carretera N-340.- Es passa per sota.

0:05 2:33 9,900

Bifurcació.- Es deixa la pista enquitranada i es va a l'esquerra.

0:15 2:48 10,950

Bifurcació.- Al costat d'una caseta es va a l'esquerra i es passa per sota de l'autopista, després es segueix paral·lel a ella. També es pot passar pel proper pont.

0:04 2:52 11,300

Via del tren.- Es travessa per un pont. A la propera bifurcació, prendre a la dreta. Si es volgués visitar la bonica platja de l'Almadrava, prendre a l'esquerra, fent una petita marrada i recuperant el GR poc després.

0:09 3:01 (1:32) 12,000 (5,65)

Barranc de Cap de Terme (1 m).- Se'l travessa prop de la seva desembocadura. A partir d'aquest punt i fins arribar al Delta de l'Ebre, el GR-92 segueix quasi sempre a prop del mar, tot utilitzant el camí de ronda sempre que es pot; d'aquesta manera, en cas de pèrdua, és molt senzill recuperar el sender.

0:04 3:05 (1:36) 12,250 (5,90)

Bifurcació.- Es deixa la carretera i es va a l'esquerra per un corriol per sota d'uns xalets.

0:09 3:14 (1:45) 12,750 (6,40)

Urbanització Calafat (15 m).- S'entra a la urbanització i se segueix al sud-oest paral·lelament a la costa i per sobre del port esportiu. Atenció si es va en sentit contrari.

0:11 3:25 (1:56) 13,550 (7,20)

Barranc de Cala Llobeta.- S'hi baixa per unes escales; es travessa en diagonal a l'esquerra i es puja per l'altre vessant tot deixant un bar i uns xalets a la dreta.

0:05 3:30 (2:01) 13,850 (7,50)

Carrer.- En arribar al carrer de la urbanització es va a l'esquerra tot resseguint la costa.

0:05 3:35 (2:06) 14,250 (7,90)

Bifurcació.- Es deixa el carrer i es va a l'esquerra tot deixant uns xalets adossats a la dreta.

0:05 3:40 (2:11) 14,650 (8,30)

Cala Calafat.- Es creua en diagonal i es puja per unes escales de la riba dreta, es segueix el camí de ronda, ja fora de la urbanització.

0:10 3:50 (2:21) 15,250 (8,90)

Cala Trèbol.- Es tracta de tres minúscules platges d'una gran bellesa. En direcció nord hi ha la Tossa de l'Alzina, que presideix i presidirà el paisatge durant molt de temps, per la carena de la qual transcorre el sender GR-192. Se segueix el camí de ronda.

0:10 4:00 (2:31) 15,950 (9,60)

Port esportiu de Sant Jordi d'Alfama.- Poc abans cal fer un revolt d'una pista. El port és bonic i polít, es ro-
deja pel camí de ronda i es segueix pel passeig marítim.

0:13 4:13 (2:44) 16,750 (10,40)

Cala Sant Jordi.- Es travessa cap al sud i es pugen les escales per l'altre costat.

0:02 4:15 (2:46) 16,850 (10,50)

Castell de Sant Jordi d'Alfama (7 m).- Queda a l'esquerra. Se surt de l'aparcament pel seu extrem sud-
oest.

0:05 4:20 (2:51) 17,150 (10,80)

Cala Vidre.- Cal travessar-la, tot entrant i sortint pel camí de ronda.

0:12 4:32 (3:03) 17,700 (11,35)

Cala Forn.- Es puja per les escales de l'altre costat i es va al sud-oest, es deixa la primera línia de costa i
s'entra en la urbanització de Les Tres Cales. Aviat, però, es retroba la costa i el camí de ronda, que en alguns
trams és una mica escabros, però de gran bellesa.

0:23 4:55 (3:26) 18,950 (12,60)

Cala Mosques.- Es voreja, es puja per l'altre costat i es segueix el camí de ronda.

0:06 5:01 (3:32) 19,250 (12,90)

Bifurcació.- Després de passar entre dos xalets, es va per un carrer a l'oest. Als 60 metres es gira a l'esquerra
cap al sud-oest i es baixa per unes escales.

0:04 5:05 (3:36) 19,550 (13,20)

Cala Torrent del Pi.- De pedres i sorra. Hi ha un estany d'interès ecològic. Es va cap al sud-oest pel camí de
ronda.

0:15 5:20 (3:51) 20,450 (14,10)

Platja Xelin.- Es va fins la sorra, es puja per unes escales de l'altre costat i es segueix pel passeig marítim de
la urbanització.

0:07 5:27 (3:58) 20,850 (14,50)

Bifurcació.- Es deixa el passeig, es passa per la segona porta i es davalla vers el barranc, a l'esquerra.

0:02 5:29 (4:00) 20,950 (14,60)

Cala de l'Estany Tort.- Es pugen les escales al sud-oest i es va pel camí de ronda.

0:16 5:45 (4:16) 21,950 (15,60)

Cala Cementiri.- Es creua, es puja i es va pel camí de ronda, tot deixant el cementiri a la dreta.

0:10 5:55 (4:26) 22,520 (16,17)

Platja Pixavaques.- Es travessa i es pugen les escales que van al passeig marítim, s'entra a l'Ametlla de Mar.

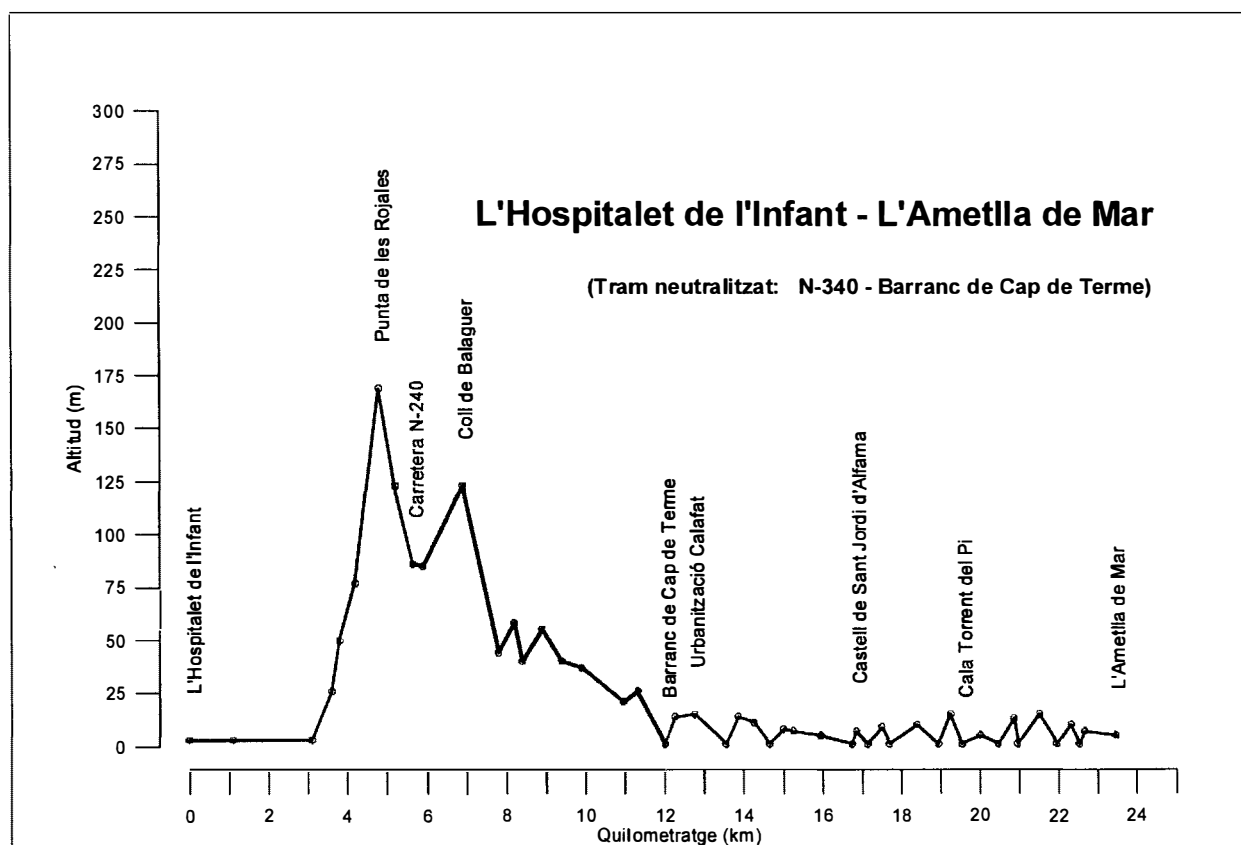
0:02 5:57 (4:28) 22,650 (16,30)

Passeig Marítim.- Es va al sud-oest. En acabar-se es va per la carretera d'accés al port tot davallant. Es voreja el port de pescadors.

(També es pot pujar cap a la plaça Joan Miró i continuar per la miranda de Miramar que va paral·lela a la carretera a un nivell més elevat)

0:13 6:10 (4:41) 23,450 (17,10)

L'Ametlla de Mar (5 m).- Plaça del Canó.

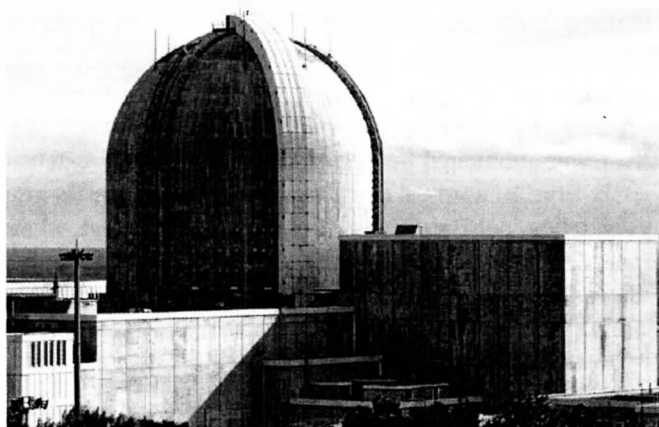

LES CENTRALS NUCLEARS D'ASCÓ I VANDELLÒS

La finalitat d'una central nuclear és la d'obtenir energia elèctrica. Això s'aconsegueix produint vapor d'aigua a alta temperatura utilitzant la calor que s'origina durant el procés de fissió de l'àtom d'urani-235; aquest vapor acciona un grup turbina-alternador que genera l'energia elèctrica.

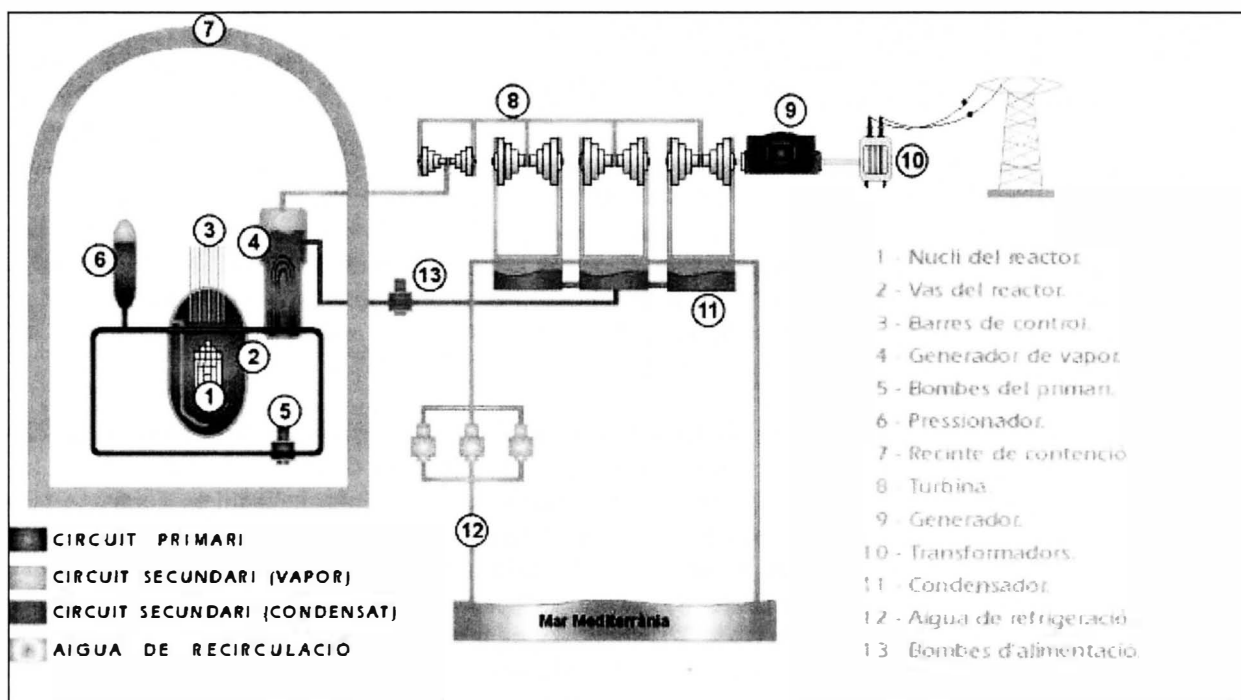
Les centrals nuclears d'Ascó I, Ascó II i Vandellòs II estan equipades amb un reactor d'aigua a pressió (anomenat PWR) i les seves potències elèctriques nominals són de l'ordre de 1050 MW (1028 MW, 1027 MW i 1087 MW). Es van posar en marxa els dies 10/12/1984, 30/03/1986 i 8/03/1988 respectivament.

El combustible utilitzat a cadascuna de les unitats està constituït per unes 75 tones d'òxid d'urani enriquit amb urani-235, en una proporció propera al 4,5%. L'òxid d'urani es presenta en forma de pastilles cilíndriques apilades a l'interior d'uns tubs o beines d'aliatge metàl·lic de zirconi, d'uns 4 metres de longitud formant barres. Aquestes barres s'agrupen alhora en feixos quadrats de 264 unitats, anomenats elements combustibles. En el vas d'un reactor ple hi ha 157 d'aquests elements combustibles.

La fissió dels nuclis d'urani-235 consisteix en la seva ruptura, provocada per l'absorció d'un neutró exterior. Aquesta ruptura (trencament) produeix dos nuclis més petits (productes de fissió), 2 o 3 neutrons i allibera una gran quantitat d'energia en forma de calor. Un d'aquests neutrons alliberats provocarà una nova fissió quan sigui absorbit per un altre nucli de urani-235, produint-se així una reacció en cadena.

Per fer una comparació del volum del combustible equivalent, la producció de cadascuna de les tres unitats equival al consum de més de 30.000 barrils diaris de petroli en una central de fuel d'identica potència, i al consum de més de 6.000 tones diàries de carbó o 17.000 tones de lignit en una central tèrmica d'aquest tipus.

La central nuclear de Vandellòs I, propietat de la companyia Hispano-Francesa S.A. (HIFRENSA), es va posar en funcionament el 1972 i la seva parada definitiva va tenir lloc el mes d'octubre de 1989 després de 17 anys de servei. La potència elèctrica instal·lada era de 497 MW. La producció va ser de 55.647 GWh, la qual cosa va significar un factor de càrrega del 72,3%. El reactor va tenir un factor de disponibilitat del 92,2% a llarg de tota la seva operació.

Aquesta central nuclear era la única central de l'estat espanyol pertanyent a la família de les que utilitzen urani natural com a combustible, grafit com a moderador i CO₂ com a fluid refrigerant. Aquest model, el de les centrals nuclears d'urani natural-grafit-gas, fou desenvolupat pel Regne Unit i França i el seu disseny es basava en un projecte elaborat conjuntament per Electricité de France (EDF) i el Commissariat à l'Énergie Atomique (CEA). La central nuclear de Vandellòs I era un duplicat de la central francesa de Saint Laurent des Eaux.

L'AMETLLA DE MAR

El terme municipal de l'Ametlla de Mar, d'una extensió de 66.91 km², és situat a la costa de la comarca del Baix Ebre, al nord-est de l'antic terme general de Tortosa, entre el cap de Terme, que és on acaba el municipi de Vandellòs, del Baix Camp, i el barranc de l'Àliga, al sud, que separa el terme del municipi del Perelló. Per la part de tramuntana, aproximadament des d'on neix el barranc del Cap de Terme fins a l'extrem ponentí del coll de la Cova, el municipi confronta amb Tivissa, de la comarca de la Ribera d'Ebre. Així, el terme de l'Ametlla forma com un triangle, un dels costats del qual és el de la costa.

La costa, ben diferent de la que s'estén més amunt del Coll de Balaguer, alterna fronts rocosos amb platges d'arena grossa i cales d'una gran bellesa. Alguns accidents d'aquesta costa són, de tramuntana a migdia, la punta del Calafat, les Tres Cales, la cala de Sant Jordi, Cala Forn, la punta de Cala Mosques, la cala Sant Roc, la del Boncapó, el port de l'Estany, la cala i el cap de Santes Creus de color rogenc per les argiles i graves que els formen mentre que la punta de l'Estany Podrit, la punta de l'Àliga i la cala de l'Àliga són de calcaries blanquinoses del cretaci.

L'Ametlla és un poble modern; fins a la fi del segle XVIII i la primeria del XIX, no s'hi establiren els primers pobladors. Anteriorment, en aquest tram de costa només hi havia diverses torres de guaita i defensa contra els pirates emplaçades a trams regulars. Just al límit amb el municipi del Perelló hi havia la torre de l'Àliga, més a migdia la de Cap Roig i cap a tramuntana, la de l'Ametlla i el castell de Sant Jordi d'Alfama. La torre de l'Ametlla era emplaçada a la cala on avui s'aixeca la població i estava equipada amb dos canons per a defensar la costa; el seu foc es creuava amb el de la fortalesa de San Jordi a llevant i amb el de la torre de l'Àliga a ponent; fou destruïda pels anglesos en la Guerra del Francès.

Sembla que fou als darrers anys del segle XVIII, o a la primeria del XIX, que s'establí a la cala un pescador, Joaquim Gallard, de renom Toral, natural de Benidorm. La configuració de la cala de l'Ametlla, la torre-fortalesa i la freqüència amb que bufa ací el vent de terra, van ser els al·licients que induïren Toral a instal·lar-s'hi; la torre li oferia protecció i el vent facilitava la navegació per a la pesca del bou. Darrere Toral van anar-hi d'altres pescadors de València, Benidorm i de la Vila Joiosa; aviat s'establí un intercanvi i una relació comercial amb Cambrils, Tarragona i Reus, i amb pobles de l'interior, especialment a través dels perellonencs, que portaven el peix a Tivissa, Ginestar, Rasquera o Móra. Sembla, doncs, que en origen, a més dels pescadors, arribaren alguns traguiners de diferents pobles. Els habitants de l'Ametlla, pescadors de les cales, són coneguts per *caleros*.

Establerts els primers pobladors, anaren sorgint diversos oficis com fusters, calafats, paletes etc. Aviat, els amos de les barques, veient que la pesca del bou no bastava per a viure, van resoldre de dedicar-se al cabotatge entre l'Ametlla i diferents punts de Catalunya, com Tarragona, Vilanova, Sitges, Barcelona i altres. Les barques que feien cabotatge carregaven a la platja de Sant Jordi i a l'Ampolla carbó, llenya, bargalló i calç i ho portaven als pobles esmentats.

El poble de l'Ametlla de Mar (19 m d'altitud) ocupa el suau coster d'un turonet, sobre la cala de l'Ametlla, avui tancada parcialment pel moll del port a llevant; les cases, amb façanes obertes a la mar,

s'arregleren al llarg del Passeig Marítim. Ran de mar també, hi ha una petita llotja amb arcades de mig punt, tocant a un dels molls, el del Peix; l'antiga torre de defensa s'aixecava on ara hi ha la plaça Joan Miró. L'església parroquial és dedicada a la Mare de Déu de la Candelera i fou el bastida al segle XIX. Pertany al tipus de nau única, força elevada i sostinguda per contraforts entre els quals hi ha les capelles laterals; sobre un dels angles de la façana, coronada amb frontó triangular, s'eleva el campanar de torre quadrat.

A tramuntana de l'Ametlla, a la part septentrional del golf de Sant Jordi, prop de la costa, hi ha les restes de l'antic castell de Sant Jordi d'Alfama, que fou propietat d'un orde militar que en prengué el nom, el de Sant Jordi d'Alfama. El 24 de setembre de 1201 el rei Pere I donà a Joan d'Almenara, al seu soci Martí Vidal, sotsdiaca, i als seus germans i successors en l'orde, el desert d'Alfama amb els seus termes perquè hi bastissin un hospital i un convent i frenessin les invasions marítimes de pirates i corsaris; el terme, que comprenia el castell del Coll de Balaguer, s'estenia fins a l'Ampolla. Els sobirans de Catalunya donaren a l'orde de Sant Jordi d'Alfama diversos privilegis i confirmacions per tal que l'establiment prosperés; així ho feren el mateix Pere I el 1202, Pere el Cerimoniós el 1371 i el 1374 i Martí l'Humà el 1403; de totes maneres, les condicions de vida devien ser-hi ben difícils, ja que fins ben entrada l'edat moderna el lloc ha estat erm i desert. L'orde de Sant Jordi d'Alfama no fou reconegut pel papat fins el maig de 1373, que fou aprovat per Gregori XI, en temps de Pere el Cerimoniós.

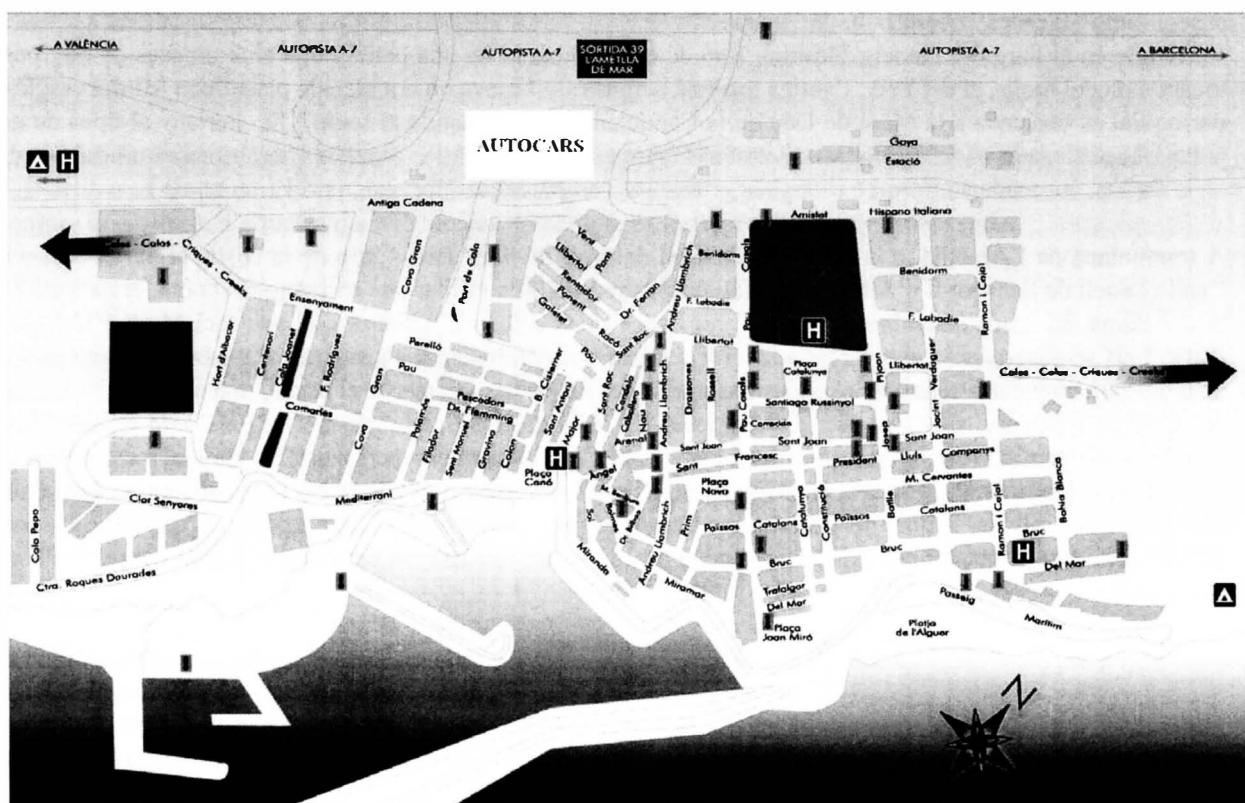
L'antic castell de Sant Jordi d'Alfama, segons un inventari del 1576, tenia un cos quadrat d'uns vint metres de costat aproximadament; les seves parets exteriors feien uns 56 pams i encara en sobresortia una torre, a manera de talaia. A un costat del claustre, al seu interior, hi havia el dormitori i a l'altre, l'església; la descripció també menciona les altres estances del convent, el capítol, el refetor, etc. Aquest antic castell fou bombardejat i destruït per les tropes castellanes durant la Guerra dels Segadors, el 1650, per evitar que s'hi fortifiquessin francesos i catalans. Posteriorment, entre la fi del segle XVII i el XVIII, en modernitzar les defenses d'aquesta costa, hom reedificà

el castell de Sant Jordi segons el nou sistema de fortificació del francès Vauban, amb un pati poligonal inferior voltat d'una rastellera de torres, baluards i revellins. El castell de Sant Jordi d'Alfama fou utilitzat encara durant la Primera Guerra Carlina. Prop seu hi ha les restes d'una torre del telègraf òptic.

BIBLIOGRAFIA

- ** GGCC. Volum 13. El Biax Ebre i el Montsià (1984)
- ** Hipermapa de Catalunya: <http://www10.gencat.net/ptop/AppJava/cat/actuacions/territori/hipermapa.jsp>
- ** Topoguia del GR-92.FEEC- CS. (2004): <http://www.feec.org/examples/servlet/Sender?idsender=179>
- ** L'Ametlla de Mar: http://www.ametllademar.org/p_benvinguts.htm
- ** Associació Nuclear Ascó – Vandellòs II: <http://www.anav.es/cat/a0001.htm>

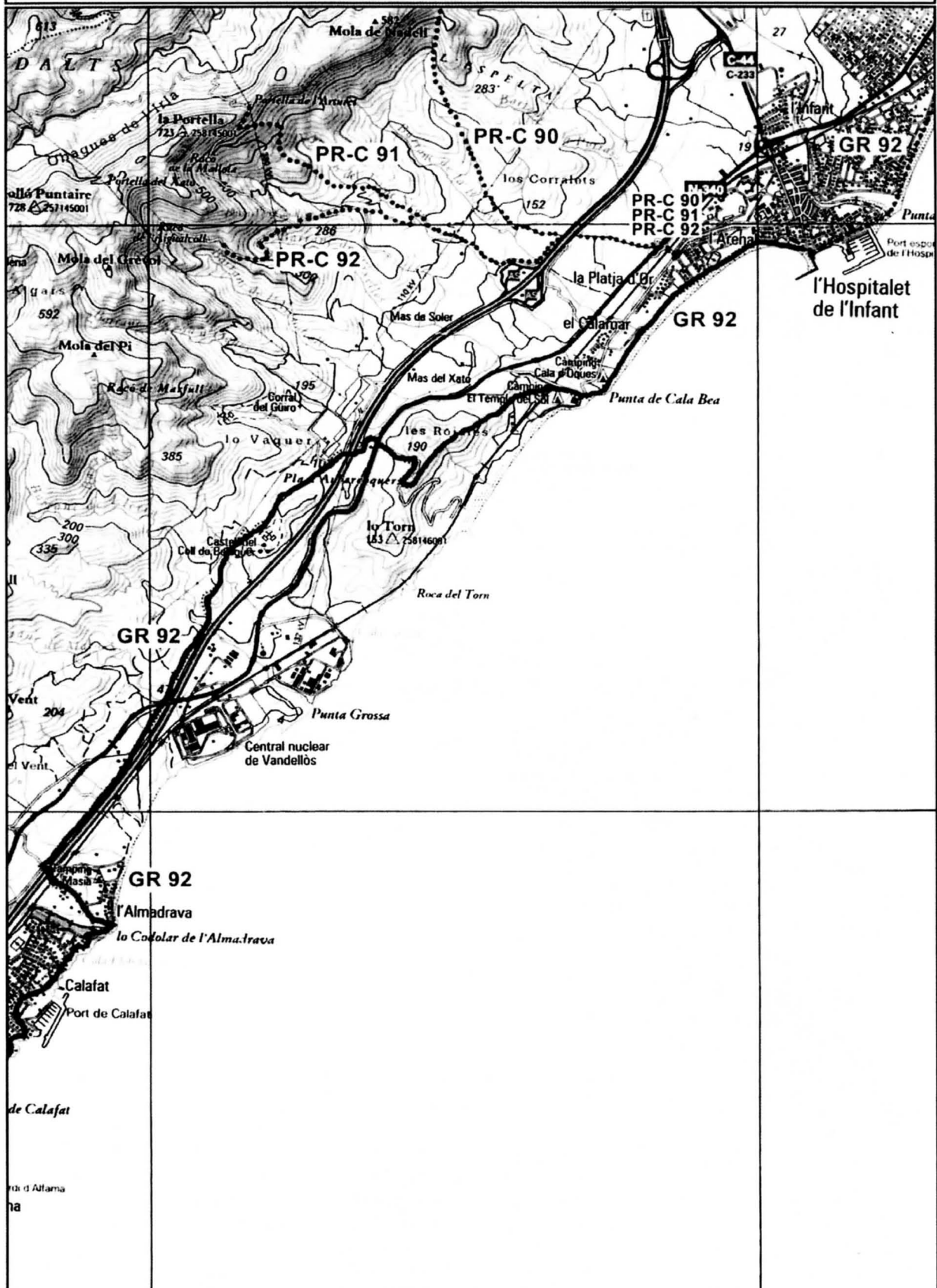
Agustí Poch. Desembre 2006

Els autocars ens recolliran en el punt marcat en el plànol, a l'aparcament que hi ha al costat del poliesportiu, més enllà de la via del tren.

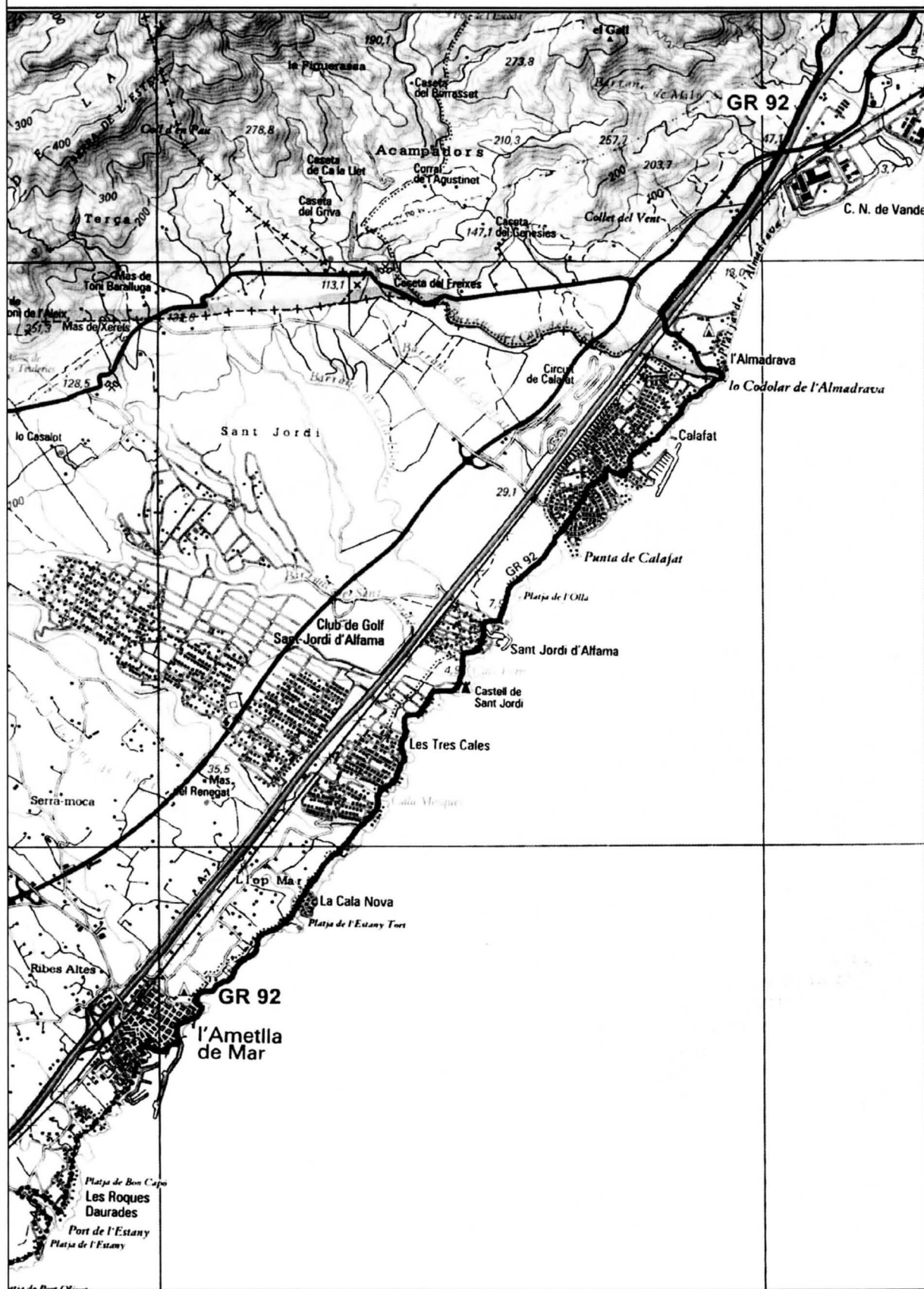
GR 92 - Tram 28 - L'Hospitalet de l'Infant - l'Ametlla de Mar

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya

GR 92 - Tram 28 - L'Hospitalet de l'Infant - l'Ametlla de Mar

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya